

Un símbol de llibertat rescatat de la barbàrie

El passat dia 4 d'abril, la Institució Cívica i de Pensament Joan Fuster rebé una carta de Josep Lluís Albinyana, president socialista del Consell Preautonòmic del País Valencià (abril del 1978 - desembre del 1979), en la qual proposava fer lliurament de la bandera de l'organisme. Aquella senyera, la de Jaume I amb l'escut de Pere el Cerimoniós al centre, fou aprovada per unanimitat en sessió plenària de la institució preautonòmica, el 24 d'abril del 1979, "mentre hom no fixe quina ha de ser la Senyera o bandera del País Valencià en el seu Estatut d'Autonomia", segons s'especificava en el decret de presidència promulgat pel mateix Albinyana. La bandera, fruit de la recerca de l'arqueòleg de la Diputació d'Alacant, Enric Llobregat, contenia un detall, una mantellina blava que eixia del casc —on també hi havia les quatre barres—, que fou determinant perquè Unió de Centro Democrático (UCD) i Alianza Popular (AP), les formacions dretanes representades en el Consell, l'acceptaren. "Era un moment que la unitat era molt important per aconseguir els objectius d'autonomia per al País Valencià. I és cert que jo vaig forçar l'acord de la bandera, però també necessitava visualitzar el compromís nacional del País Valencià", ha explicat Albinyana respecte d'aquell acord. "Em vaig convèncer del meu nacionalisme visitant el país: no sols hi havia *tios canya* a l'Horta de València, sinó també a llocs com el Pinós", rebla.

Comptat i debatut, l'acord atorgà carta de naturalesa a una senyera que simbolitzava les ànsies de modernització i de canvi en profunditat al País Valencià, en sintonia amb el pensament de Joan Fuster i en terrible pugna amb els atavismes atiats des de la dreta de filiació franquista que feia del blau en la senyera el símbol de la reacció contra aquelles aspiracions nacionals, la garantia de preservació d'una identitat valenciana de barraqueta i obediència deguda als interessos

Josep Lluís Albinyana, ex-president del Consell preautonòmic valencià, ha fet donació a la Fundació Joan Fuster de la senyera original, símbol de les llibertats nacionals, guardada per Albinyana el 1979 per preservar-la d'una campanya del GAV de crema de senyeres.

d'Espanya. Eren els mesos de plom de la violència blavera, d'una Batalla de València que tingué com un dels episodis més significatius la crema a mans d'uns exaltats —en realitat, una operació planificada i orquestrada— d'una reproducció de la bandera del Consell penjada a la balconada de l'Ajuntament de València, aleshores presidit per Ricard Pérez Casado, alcalde del PSOE. Fou el 9 d'Octubre del 1979.

Davant el clima de violència que es vivia en aquells moments, Albinyana, en extingir-se el seu mandat com a president preautonòmic, el 22 de desembre, decideix guardar la bandera original per preservar-la d'un possible atac. Un ordenança de la Generalitat li la donà al dia següent de cessar en el càrrec. Va onejar nou mesos, d'abril a desembre del 1979. "Vaig decidir guardar la bandera per protegir-la personalment i, en definitiva, evitar-ne la destrucció, estimant que era una part important de la nostra història i patrimoni", deia l'ex-president en la seua missiva a la Institució Joan Fuster. L'ei-

PRATS I CAMPS

Foto de l'acte de lliurament, amb Joan Bene-

xida d'Albinyana del Consell suposà, de fet, que el seu successor, Enric Monsonís, decidira, en un dels seus primers actes executius, adoptar la senyera amb franja blava que més tard seria declarada bandera oficial de la Comunitat Valenciana en l'Estatut d'Autonomia del 1982.

Un lloc adequat i digne per a la bandera. Així les coses, la proposta d'Albinyana de fer lliurament de la senyera es justificava en la voluntat de "garantir la seua perdurabilitat i que puga dipositar-se en un lloc adequat, digne i visitable". I l'elecció de la Institució Joan Fuster respon al fet que aquest organisme "representa la referència ideològica que va inspirar aquella decisió". Després d'algunes converses, i de la realització dels corresponents estudis jurídics per assegurar la idoneïtat legal, el passat divendres 25 d'abril, coincidint amb una data amb enorme càrrega simbòlica, molt connectada amb la bandera, es féu un senzill acte de lliurament. Eliseu Climent, editor d'EL TEMPS i president

yo, Antoni Pérez Gil, Josep Lluís Albinyana, Eliseu Climent i Antoni Mora Carbonell.

de la Institució Cívica i de Pensament Joan Fuster fou l'encarregat, juntament amb altres membres de l'organisme, de rebre una bandera a la qual encara se li ha de buscar un emplaçament "digne i visitable". Climent no amagava la importància simbòlica de la donació. "És una bandera que representa l'esperança de llibertat del País Valencià. Més enllà de la bandera, que és un objecte, allò important és que és el símbol del país modern que Fuster havia imaginat, simbolitza un canvi profund, de veritat, unes aspiracions nacionals que, per sort, encara continuen vives i, d'alguna manera, estan més puixants que mai", argumenta l'editor i promotor cultural. Per la seua banda, Albinyana, el dia del lliurament feia una reflexió: "Els vencedors solen escriure la història. I aquesta senyera representa la història no ben contada d'aquest país".

El context en què es produeix el lliurament és ben significatiu, amb perspectives d'un canvi polític al País Valencià que podria acabar l'hegemonia del Partit

Popular, a tots els efectes, els hereus d'aquella instrumentalització barroera, incívica i profundament regressiva que fou la *batalla de València*. Una ànsia de canvi després de dues dècades tòxiques per a la llengua, la cultura, els serveis públics, les finances o el teixit industrial valencià, representada per la manifestació del passat 26 d'abril a València sota el lema "Recuperem el país! Salvem les persones". Tot just, la dreta viu una situació de preemergència electoral, el tipus de conjuntura que sol acabar al País Valencià amb el revifament de l'enfrontament simbòlic. Més encara amb la remor de fons del procés sobiranista de Catalunya i el desesperat intent del PP de fer de tallafocs i evitar un possible contagi al País Valencià i les Illes.

Els anys de violència ultra. El clima d'agitació violenta que va empentar Albinyana a preservar la bandera —"una *kale borroka* descarada dirigida a entrebancar qualsevol procés d'unitat institucional", contava l'ex-president— no

es pot analitzar com un fet anecdòtic: els anys de la Transició al País Valencià foren duríssims. I la violència articulada a través d'organitzacions com el Grup d'Acció Valencianista (GAV) i els grups obertament adscrits a l'extrema dreta, com Fuerza Nueva, amb el pretext de la guerra simbòlica, fou intensa i molt més sistemàtica del que hom creu. Pintades, amenaces telefòniques, agressions pel carrer i, sobretot, els atemptats a dues personalitats que simbolitzaven l'ansia de modernització i de revifament nacional del País Valencià, Joan Fuster i Manuel Sanchis Guarner, formen part d'una campanya antidemocràtica per imposar el seu ideari per la força del terror i la coacció. Una estratègia brutal que tingué la complicitat i la benedició de les autoritats de l'època, com va revelar no fa massa Rafael Orellano, un dels instigadors de la crema el 1979 de la senyera de l'Ajuntament de València. La bandera del Consell, però, fou salvada del foc.

Xavier Aliaga